

PUZZLE

Developing easy to read formats for people with intellectual disabilities

Erasmus+ KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices

**Κάνοντας τα ανθρώπινα
δικαιώματά μας**

ΠΙΟ ΚΑΤΑΝΟΗΤΑ

*Ανάπτυξη γνώσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα
για άτομα με νοητική υστέρηση: Συστάσεις για περισσότερη
εμπλοκή, κατανόηση, μάθηση και αυτοσυνηγορία*

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και την εμπειρική μελέτη που διεξήχθη κατά τη διάρκεια του έργου Puzzle, τα άτομα με νοητική υστέρηση που διαμένουν στην Ελλάδα, τη Λιθουανία και τη Πολωνία αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια στην πρόσβαση πληροφορίας και έχουν περιορισμένες γνώσεις πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα. Διαπιστώθηκε πως η γνώση ενός ατόμου πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα δε μπορεί να επιτευχθεί εάν το άτομο με νοητική υστέρηση:

- *Δεν κατανοεί την έννοια των ανθρώπινων δικαιωμάτων*
- *Δεν γνωρίζει πως έχει δικαιώματα και που μπορεί να βρει πληροφορίες πάνω σε αυτά*
- *Δε μπορεί να έχει πρόσβαση στη πληροφορία*
- *Δεν κατανοεί τη πληροφορία*
- *Εξαρτάται πλήρως από την υποστήριξη των άλλων για τη πρόσβαση και την κατανόηση της διαθέσιμης πληροφορίας.*

Η έρευνα επισήμανε μια σειρά υποδειγματικών προσεγγίσεων εργασίας που παρέχουν πιθανές λύσεις για την αντιμετώπιση αυτών των εμποδίων και έτσι να βελτιωθεί η γνώση των ατόμων με νοητική υστέρηση για τα δικαιώματά τους. Οι προσεγγίσεις αυτές αναφέρονται πιο κάτω (στις κουκκίδες).

Τα άτομα με νοητική υστέρηση συχνά δεν κατανοούν την έννοια «ανθρώπινα δικαιώματα».

Η έννοια «ανθρώπινα δικαιώματα» είναι αφηρημένη και περίπλοκη για να την κατανοήσει ένα άτομο με νοητική υστέρηση. Η έννοια αυτή γίνεται πιο κατανοητή όταν μπαίνει στο πλαίσιο της δικής τους ζωής, τους στόχους τους, τις φιλοδοξίες τους και τα όνειρα τους. Τα «ανθρώπινα δικαιώματα» μας λένε πως είναι λογικό να έχει ένα άτομο με αναπηρία φιλοδοξίες και πως η κοινότητα και οι τοπικές υπηρεσίες πρέπει να βοηθούν το άτομο αυτό να πετυχαίνει τα δικαιώματά του.

- ***Ξεκινήστε την εργασία πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα με τους εκπαιδευόμενους με νοητική υστέρηση με το να μοιραστεί ο ένας με τον άλλον τις προσωπικές του ελπίδες και τα όνειρα του για το μέλλον***

- **Παρουσιάστε την έννοια των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων ως μια κοινή συμφωνία των χωρών μας πως όλοι δικαιούνται να έχουν βασικές φιλοδοξίες και δικαιούνται να περιμένουν υποστήριξη να επιτύχουν αυτούς τους βασικούς στόχους**

 Η πλειοψηφία των ατόμων με νοητική υστέρηση δεν γνωρίζει την έννοια και την ύπαρξη των ανθρώπινων δικαιωμάτων καθώς ούτε που υπάρχουν σχετικές πληροφορίες.

Η έρευνα έδειξε πως οι υποστηρικτές και οι εκπαιδευτές είναι πρόθυμοι να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τα άτομα με νοητική υστέρηση να μάθουν τα βασικά τους δικαιώματα. Όμως αυτό συμβαίνει λιγότερο μέσα στο οικογενειακό πλαίσιο καθώς υπάρχει μια πιο προστατευτική προσέγγιση που συχνά εμποδίζει την επιδίωξη για ανεξαρτητοποίηση από τα άτομα με νοητική υστέρηση.

- **Δώστε υλικό και πόρους στους υποστηρικτές ώστε να βοηθήσουν τα άτομα με νοητική υστέρηση να κατανοήσουν τα προσωπικά τους δικαιώματα και πως μπορούν να τα εφαρμόσουν στην καθημερινότητα τους**
- **Οι εκπαιδευτές και οι υποστηρικτές πρέπει να ευαισθητοποιήσουν τους γονείς και τους φροντιστές πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με νοητική υστέρηση**

 Τα άτομα με νοητική υστέρηση αντιμετωπίζουν διάφορες δυσκολίες στη πρόσβαση πληροφορίας για τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.

Τα άτομα με νοητική υστέρηση συχνά δεν έχουν επαρκείς ικανότητες ανάγνωσης ώστε να μπορέσουν να ψάξουν και να βρουν σχετικές πληροφορίες για να κατανοήσουν και να διεκδικήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα τους. Λαμβάνουν πληροφορίες κυρίως από τα κέντρα ημέρας και τα σχολεία – και σε μικρότερο βαθμό από τους γονείς και τους φροντιστές τους. Είναι ευρέως γνωστό πως μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες στο διαδίκτυο, αλλά οι δυσκολίες πρόσβασης είναι το ίδιο

έντονες στις πληροφορίες που βρίσκονται στο διαδίκτυο όσο και σε αυτές που υπάρχουν σε έντυπη μορφή.

- **Η πρόσβαση στη πληροφορία μπορεί να διευκολυνθεί διευρύνοντας τη γνώση και την κατανόηση των εκπαιδευτών, των υποστηρικτών, των γονέων και των φροντιστών στη μορφή *Easy-to-Read* και *Easy-to-Understand* της πληροφορίας για άτομα με νοητική υστέρηση**
- **Εστιάζοντας στην εκπαίδευση των ατόμων στο πως να ψάχνουν για *Easy-to-Understand* πληροφορίες στο διαδίκτυο επίσης θα βοηθήσει τα άτομα με νοητική υστέρηση να έχουν καλύτερη πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες**

Τα άτομα με νοητική υστέρηση αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην κατανόηση των πληροφοριών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι πληροφορίες πρέπει, ανεξάρτητα από το μέσο, να είναι εύκολες στην ανάγνωση και την κατανόηση. Η έννοια και η μέθοδος *Easy-to-read* συμβάλλουν σημαντικά σε αυτή τη προσπάθεια.

- **Παρουσιάστε τη πληροφορία με ξεκάθαρο τρόπο:**
 - **Κάντε τη πληροφορία σύντομη**
 - **Δώστε τη πληροφορία βήμα-βήμα**
 - **Χρησιμοποιήστε ξεκάθαρη δομή**

Συχνά, ακόμα και ένα πολύ απλό κείμενο είναι πολύ δύσκολο στη κατανόηση από ένα άτομο με νοητική υστέρηση που έχει πιο σύνθετες επικοινωνιακές ανάγκες. Ο συνδυασμός εικόνας και κειμένου μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την προσβασιμότητα του κειμένου για αυτούς τους αναγνώστες.

- **Κάντε το περιεχόμενο πιο κατανοητό προσθέτοντας εικόνες ή/και φωτογραφίες που υποστηρίζουν το μήνυμα που θέλετε να δώσετε ή επεκτείνετε το νόημα με μια εικονογράφηση που να δίνει πιο πολλές λεπτομέρειες / πληροφορίες.**
- **Οι λέξεις που συνδυάζονται με τις εικόνες πρέπει να είναι:**
 - **Εύκολες στην ερμηνεία και την κατανόηση**
 - **Συγκεκριμένες ΟΧΙ αφηρημένες**
 - **Να είναι σχετικές ώστε να υποστηρίζουν την εικόνα**

Στις περιπτώσεις που τα άτομα δε μπορούν να διαβάσουν, η χρήση πολυμέσων όπως ο ήχος και το βίντεο μπορούν να μεταδώσουν πληροφορίες Easy-to-Understand σε ακόμα μεγαλύτερο φάσμα του κοινού. Δίνοντας τους απλά μηνύματα μέσα από τη χρήση πολυμέσων, μπορούν να επιλέξουν τον τρόπο επικοινωνίας που προτιμούν. Στη συνέχεια, μπορούν να επωφεληθούν από τον τρόπο που τα μηνύματα ενισχύονται από την παρουσίασή τους σε πρόσθετες μορφές / με διαφορετικά πολυμέσα.

- *Παρουσιάστε πληροφορίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα χρησιμοποιώντας πολλά και διαφορετικά μέσα*
- *Η χρήση πολυμέσων (εικόνες, βίντεο, ήχος και διαδραστικότητα) με αυτόν τον τρόπο μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση της πληροφορίας από μεγαλύτερο φάσμα ατόμων με νοητική υστέρηση*
- *Χρησιμοποιήστε τη μεγάλη γκάμα εύκολων στη χρήση εργαλείων τεχνολογίας (Εφαρμογές και λογισμικό Η/Υ) που διατίθενται με χαμηλό κόστος για να συνδυάσετε διαφορετικά μέσα (εικόνες και κείμενο, βίντεο και ήχο) σε μια απλή πολυμεσική μορφή επικοινωνίας*

Η διαδικασία δημιουργίας υλικού με πολυμέσα προσφέρει επίσης πολλούς τρόπους με τους οποίους τα άτομα μπορούν να συμμετέχουν στη δημιουργία προσβάσιμης πληροφορίας. Τα άτομα με νοητική υστέρηση μπορούν να συμμετέχουν στη διαδικασία ως συμπαραγωγός, ηθοποιός, παρουσιαστής, φωτογράφος, οπερατέρ, κλπ.

- ***Δώστε ενεργό ρόλο στα άτομα με νοητική υστέρηση και στους υποστηρικτές τους στη διαδικασία σχεδιασμού και δημιουργίας προσβάσιμης πληροφορίας με πολυμέσα***
- ***Χρησιμοποιήστε προσωπικές εμπειρίες σχετικές με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα οι οποίες τους είναι οικείες. Λάβετε υπόψη τις γνώσεις που έχουν ήδη και τα πλαίσια αναφοράς τους όταν σχεδιάζετε και δημιουργείτε το περιεχόμενο***

Η διαδικασία “Πολυμεσικής Συνηγορίας” πηγαίνει την προσέγγιση αυτή ένα βήμα παραπέρα τοποθετώντας την εργασία πάνω στα Ανθρώπινα Δικαιώματα γύρω από τις ατομικές φιλοδοξίες και τον ατομικό σχεδιασμό της ζωής των

ατόμων με νοητική υστέρηση. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να διευκολύνει περαιτέρω την κατανόηση των πληροφοριών σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα μέσω της ενίσχυσης της προσωπικής και συναισθηματικής εμπλοκής τους με το θέμα. Η *προσέγγιση Πολυμεσικής Συνηγορίας αναπτύσσει την ικανότητα των ατόμων να μοιραστούν τους στόχους τους με τους άλλους και να επικοινωνήσουν την υποστήριξη που χρειάζονται για την επίτευξή τους.*

Τα άτομα με νοητική υστέρηση εξαρτώνται πλήρως από τους άλλους για τη πρόσβαση και την κατανόηση των πληροφοριών.

Η προσέγγιση της Πολυμεσικής Συνηγορίας παρέχει ένα μοντέλο και μια δομή υποστήριξης που προωθεί την *αυτοσυνηγορία* αντί για την εξαρτητική θέση. Ο υποστηρικτής μπορεί να χρησιμοποιήσει τη συν-δημιουργία εικόνων, κειμένου, ήχου, βίντεο, την τέχνη και την καλλιτεχνική ερμηνεία για να βοηθήσει τους ανθρώπους με νοητική υστέρηση να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά τις επιθυμίες τους, τις ιδέες και τις προτιμήσεις τους. Κάθε μια από αυτές τις δραστηριότητες μπορεί να επιτύχει την ενεργή συμμετοχή των ατόμων με νοητική υστέρηση σε συζητήσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα τους στο πλαίσιο του τι θέλουν να συμβεί στη δική τους ζωή.

- ***Εφαρμόστε τα εργαλεία πολυμεσικής συνηγορίας καθώς και τις κατευθυντήριες αρχές για την ενίσχυση της ικανότητας του ατόμου για αυτοσυνηγορία και αυτοπροσδιορισμό***

Αυτό παρέχει έναν πολύ συγκεκριμένο και όχι αφηρημένο τρόπο ώστε τα άτομα με νοητική υστέρηση να γνωρίσουν και να εξασκήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους

Για την υλοποίηση του έργου Puzzle συνεργάζονται οι φορείς:

Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ),
Ελλάδα
<http://www.iacm.forth.gr>

Association For People With Learning Disabilities "Śmiałek",
Πολωνία
<http://www.smialek.org>

Jaunuoliu dienos centras (JDC),
Λιθουανία
<http://www.pjdc.pl>

RIX Research & Media, University of East London,
Αγγλία
<http://www.uel.ac.uk>

Swedish Agency for Accessible Media – MTM,
Σουηδία
<http://www.mtm.se>